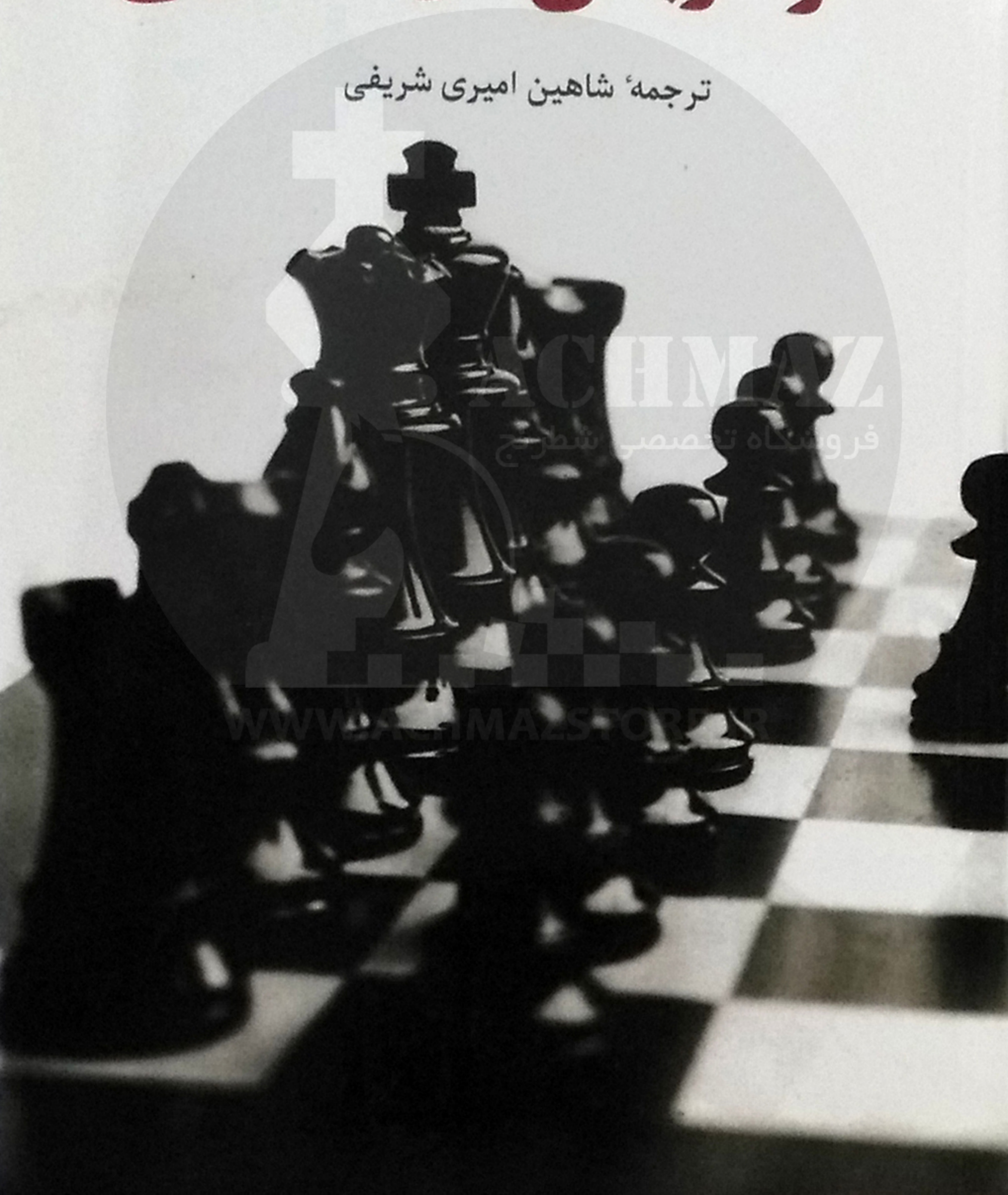

رودولف اشپیلمان

هنر قربانی در شطرنج

ترجمه شاهین امیری شریفی

رودولف اشپیلمان

هنر قربانی در شطرنج

ترجمه

شاهین امیری شریفی

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

انتشارات شباهنگ

Spielmann, Rudolf

اشپیلمان، رودولف، ۱۸۸۳ - ۱۹۴۲ م.

هنر قربانی در شطرنج، رودولف اشپیلمان، ترجمه شاهین امیری شریفی،
-- تهران شباهنگ، ۱۳۸۵.

۲۳۹ ص. مصور،

ISBN 978-964-2732-02-9

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا

عنوان اصلی Richtig opfern

کتاب حاضر از ترجمه انگلیسی تحت عنوان The art of sacrifice in chess,

1995 به فارسی ترجمه شده است.

۱. شطرنج -- وسط بازی -- امیری شریفی، شاهین، ۱۳۴۱ -- مترجم ۲ نجیب،

ابوالقاسم، ۱۳۳۷ - ویراستار

۱۳۸۵ هـ ۵۰ الف / ۳ / GV۱۴۵۰ ۷۹۴ ۱۲۳

۸۵-۳۶۳۳۲ م

محل نگهداری کتابخانه ملی ایران

انتشارات شباهنگ

www.shabahangpub.com

E-mail : info@shabahangpub.com

هنر قربانی در شطرنج

رودولف اشپیلمان

ترجمه شاهین امیری شریفی

حروف نگاری شهرام فرجی

لیتوگرافی صدف

چاپخانه گلرنگ یکتا

صحافی پیوند

چاپ سوم ۱۳۹۱

شمارگان ۱۵۰۰ جلد

شماره استاندارد بین المللی کتاب (شابک) ۹-۰۲-۲۷۳۲-۹۶۴-۹۷۸

International Standard Book Number (ISBN) 978 - 964 - 2732 - 02 - 9

حق چاپ محفوظ است

فروشگاه انقلاب، خیابان انقلاب، پلاک ۱۳۳۰ تلفن ۶۶۴۹۱۰۹۸

فروشگاه فروردین، خیابان انقلاب، خیابان فروردین، ساختمان ناشران، پلاک ۱۶ تلفن ۶۶۲۱۳۱۷۵

دفتر مرکزی، خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۲۹، تلفن ۶-۶۶۹۶۲۲۳۵ فاکس ۶۶۴۶۰۳۶۵

فهرست

۷	زندگینامه مختصر رودولف اشپیلمان
۹	مقدمه
۱۳	۱. انواع مختلف قربانی
۲۵	قربانی‌های کاذب
۲۵	قربانی‌های پوزیسیونی
۲۶	بازی شماره ۱ گامبی وزیر رد شده، مسابقه ۱۹۳۱
۲۹	بازی شماره ۲ گامبی شاه رد شده (در عمل)، اُستند ۱۹۰۶
۳۲	بازی شماره ۳ دفاع هلندی، مسابقه ۱۹۳۱
۳۶	قربانی با هدف کسب برتری قوا
۳۷	بازی شماره ۴ دفاع کاروکان، ماگدبورگ ۱۹۲۷
۴۰	بازی شماره ۵ گامبی وزیر رد شده، این سی ۱۹۳۳
۴۳	قربانی برای مات کردن حریف
۴۵	بازی شماره ۶ دفاع کاروکان، مسابقه دو جانبه ۱۹۲۹
۴۹	بازی شماره ۷ دفاع سیسیلی، مارین باد ۱۹۲۵
۵۲	بازی شماره ۸ گامبی وزیر پذیرفته شده، کارلسباد ۱۹۲۹
۵۵	بازی شماره ۹ دفاع فرانسوی، ماگدبورگ ۱۹۲۷
۶۰	قربانی واقعی
۶۱	قربانی برای گسترش
۶۳	بازی شماره ۱۰ روی لوپز، شونینگن ۱۹۰۵
۶۹	بازی شماره ۱۱ گامبی وزیر رد شده، اُستند ۱۹۰۶

۷۳	قربانی مسدود کننده
۷۴	بازی شماره ۱۲ دفاع آلمانی، مسابقه دو جانبه ۱۹۳۳
۷۹	بازی شماره ۱۳ دفاع کاروکان (تبدیل شده به گامبی وزیر پذیرفته شده) وین ۱۹۳۳
۸۳	بازی شماره ۱۴ دفاع هندی شاه، مسابقه دو جانبه ۱۹۳۲
۸۸	بازی شماره ۱۵ دفاع کاروکان، ترنشین - تفلیس ۱۹۲۸
۹۳	قربانی بازدارنده (یا جلوگیری از قلعه رفتن حریف)
۹۵	بازی شماره ۱۶ دفاع فرانسوی، شوینگن ۱۹۰۵
۱۰۰	بازی شماره ۱۷ گامبی وزیر رد شده، مسابقه دو جانبه ۱۹۱۰
۱۰۵	بازی شماره ۱۸ بازی اسکاتلندی، مسابقه دو جانبه ۱۹۱۰
۱۱۱	بازی شماره ۱۹ دفاع گرونفلد، سوپران ۱۹۳۴
۱۱۸	قربانی با هدف باز کردن خطوط
۱۱۹	بازی شماره ۲۰ بازی وینی، منهیم ۱۹۱۴
۱۲۳	بازی شماره ۲۱ گامبی آلتایر، مونیخ ۱۹۰۳
۱۲۷	بازی شماره ۲۲ گامبی شاه، تپلیتز - شونا ۱۹۲۲
۱۳۱	قربانی با هدف خالی کردن یک خانه
۱۳۳	بازی شماره ۲۳ ژیکو پیانو، کارلسباد ۱۹۰۷
۱۳۸	بازی شماره ۲۴ گامبی شاه، آباریا ۱۹۱۲
۱۴۲	قربانی با هدف جلب کردن یا منحرف کردن
۱۴۴	بازی شماره ۲۵ ژیکو پیانو (در عمل) هامبورگ ۱۹۱۰
۱۴۸	قربانی در منطقه شاه (قلعه رفته)
۱۴۹	بازی شماره ۲۶ دفاع فرانسوی، بوزوم ۱۹۳۴
۱۵۷	بازی شماره ۲۷ گامبی دانمارکی رد شده (در عمل)، نورنبرگ ۱۹۰۶
۱۶۱	بازی شماره ۲۸ بازی وینی، استند ۱۹۰۷
۱۶۵	بازی شماره ۲۹ روی لوپز، مسابقه دو جانبه ۱۹۳۲
۱۷۲	بازی شماره ۳۰ گامبی وزیر رد شده، وین ۱۹۲۶

- ۱۸۱ قربانی برای شکار شاه
- ۱۸۳ بازی شماره ۳۱ دفاع هلندی، سن سباستیان ۱۹۱۲
- ۱۹۰ بازی شماره ۳۲ گامبی وزیر رد شده، وین ۱۹۳۳

۲. ارزش قربانی

- ۱۹۹ قربانی تفاوت
- ۲۰۸
- ۲۱۰ بازی شماره ۳۳ روی لویز، تفلیس - شونا ۱۹۲۲
- ۲۱۶ بازی شماره ۳۴ گامبی شاه رد شده، کارلسباد ۱۹۲۳
- ۲۲۰ بازی شماره ۳۵ دفاع کاروکان، مونیخ ۱۹۰۹

قربانی وزیر

- ۲۲۷
- ۲۲۸ بازی شماره ۳۶ گامبی شاه رد شده (در عمل)، وین ۱۹۰۷
- ۲۳۲ بازی شماره ۳۷ گامبی شاه - گوتنبرگ ۱۹۲۰

۲۳۸ سخن آخر شگانه تخصصی شطرنج

CHIMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

www.chimaz.com

زندگینامه مختصر

رودولف اشپیلمان در ۵ ماه می سال ۱۸۸۳ در وین پایتخت اتریش به دنیا آمد. وی که با بزرگانی چون آلخین، کاپابلانکا، لاسکر، تاراش، ماروکزی، برهیر، بوگولیوبوف، ویدمار، روبنشتاین، نیمزوویچ، تارتاکوور و... معاصر بود، به خاطر سبک شجاعانه و تهاجمی اش به «آخرین شطرنج‌باز رمانتیک» مشهور شده است.

اشپیلمان علیرغم روبه‌رو شدن با بزرگان یاد شده موفقیت‌های بیشماری در تورنمنت‌های مختلف شطرنج به دست آورد به طوری که با شرکت در بیش از ۱۲۰ تورنمنت موفق شد ۳۳ بار مقام اول را از آن خود کند که در این میان کسب مقام نخست در سم‌رینگ (Semmering) در سال ۱۹۲۶ با وجود حضور اساتیدی چون آلخین، نیمزوویچ، تارتاکوور و ویدمار بزرگ‌ترین موفقیت زندگی شطرنجی اشپیلمان محسوب می‌شود.

وی با وجود آن که یک شطرنج‌باز حرفه‌ای بود به نگارش در زمینه شطرنج نیز می‌پرداخت که کتاب «هنر قربانی در شطرنج» مشهورترین اثر وی در زمره کتب کلاسیک شطرنج است.

نامه سرگشاده اشپیلمان به آلخین و انتقاد از وی به خاطر کارشکنی در برگزاری مسابقه انتقامی با کاپابلانکا از شهرت جهانی برخوردار است.

اشپیلمان که یک یهودی بود در پی تهدید نازی‌ها و پیش از اشغال اتریش توسط ارتش آلمان نازی از این کشور به سوئد گریخت و سرانجام در ۲ اگوست ۱۹۴۲ در فقر شدید در استکهلم درگذشت.

بر سنگ مزار وی که اکنون تحت نگاهداری فدراسیون شطرنج سوئد قرار دارد متنی به این مضمون حک شده است:

«در اینجا استاد بزرگ شطرنج رودولف اشپیلمان متولد ۱۸۸۳
وین متوفی ۱۹۴۲ استکھلم خفته است. وی که از دست قضا و قدر
در مهاجرت مدام بود در نهایت نزد دوستان سوئدی خود آرامش
یافت.

شطرنجبازان سوئد وی را به عنوان استادی زیرک و انسانی شریف
به یاد خواهند داشت».

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

مقدمه

زیبایی یک بازی شطرنج معمولاً و به حق بر اساس قربانی‌های موجود در آن ارزیابی می‌شود. قربانی مفهوم قابل احترام و قهرمانانه‌ای است که طی آن شخص با کمال تهور خود را فدای یک ایده نجیب و شریف می‌کند.

چنین قربانی‌هایی حتی اگر ایده آن مورد تأیید کامل نباشد، خضوع و تحسین ما را برمی‌انگیزد. در شطرنج نیز، که نگارنده آن را بدلی از زندگی می‌داند، قربانی احساسات مشابهی را برمی‌انگیزد.

اصولاً یک بازی توأم با قربانی، برتر از یک بازی پوزیسیونی در نظر گرفته می‌شود. همان‌طور که به‌طور فطری ارزش اخلاقی نیز از ارزش علمی، برتر در نظر گرفته می‌شود. همه ما به کاپابلانکا احترام می‌گذاریم ولی با ذکر نام مورفی تپش قلبمان افزایش می‌یابد. جادوی قربانی آن‌چنان ما را سحر می‌کند که به دیگر مسائل از قبیل این که: آیا حریفان مورفی از حریفان کاپابلانکا ضعیف‌تر بودند؟ مورفی امروزه چگونه بازی می‌کرد و چه وضعیتی داشت؟ و کاپابلانکا در روزهای دور از شطرنج چگونه بازی می‌کرد؟ واقعی نمی‌گذاریم. قدرت درخشان قربانی مقاومت‌ناپذیر است زیرا که اشتیاق به قربانی در ماهیت انسان به ودیعه گذاشته شده.

متخصصین تمایل دارند عادت ارزشیابی یک بازی براساس میزان قوای قربانی شده در آن را کنار گذارند. هر چند این مطلب قابل درک است ولی در عین حال سرزنش‌آمیز نیز هست. متخصصین بیش از آن دلمشغول تکنیک هستند که بتوانند شادی ساده‌دلانه عوام را درک کنند. آنها بازی را نه از داخل

سالن تماشاگران و بلکه از روی صحنه دنبال می‌کنند و شاید تا حدی بی‌احساس نیز شده‌اند. ولی بازیکنان عادی احساسات تازه و طبیعی خود را حفظ کرده و همواره از سبک ترکیبی مشعوف می‌شوند.

به‌رغم آنچه گفته شد - و با توجه به این واقعیت که کتاب‌های شطرنج برای بازیکنان معمولی نوشته شده‌اند - هیچ تحقیق منظمی که به ماهیت قربانی و تمامی گونه‌های آن بپردازد در ادبیات شطرنج وجود ندارد. از همین رو نگارنده بررسی این موضوع تا به حال نادیده گرفته شده را برعهده گرفت.

کتاب حاضر به هیچ وجه ادعای جامعیت ندارد و تنها به منزله یک راهنما است نه یک متن درسی زیرا نگاشتن کتاب درسی دربارهٔ چنین موضوعی چندان مناسب نیست.

به همین دلیل نگارنده با ترجیح نظرگاه ذهنی تصمیم گرفت تنها بازی‌های خود را برای تجسم موضوع مورد استفاده قرار دهد. زمان زیادی به تفکر درباره خصوصیات قربانی صرف شد و از آنجا که نگارنده در سی سال دوره زندگی شطرنجی خود بازی‌های توأم با قربانی متعددی را انجام داده، حجم عظیمی از اطلاعات مفید را جمع‌آوری کرده است که جوهره آن را در کتاب حاضر می‌یابید. امید می‌رود که رساله حاضر برای شطرنج‌بازان نسبتاً کم‌تجربه، هم مفید و هم‌انگیزه دهنده باشد.

در خاتمه لازم به ذکر است که انتظار می‌رود برخی زبان به سرزنش باز کنند که نگارنده به دلیل شهره بودن به بازیکنی تهاجمی و ترکیبی، به منظور تقدیس و تعالی خود دست به نگارش کتاب حاضر زده است.

شهرت یاد شده بی‌شک از آنجا ناشی می‌شود که نگارنده در سال‌های اولیه زندگی شطرنجی خود مکرراً شروع بازی‌های گامبی را برمی‌گزید. هر بازیکن نسبتاً موفق در بازی‌های خود از ترکیب‌ها و قربانی‌های مختلف سود برده است و باید اذعان کرد که درک این‌گونه امکانات و احتمالات، مانند

داشتن اطلاعات کافی درباره شروع و آخر بازی، بخشی از بازی منطقی را تشکیل می‌دهد.

اگر نگارنده تنها بازی‌های خود را برای تجسم موضوع انتخاب کرده به این علت نیست که آنها را بهترین مثال می‌داند، بلکه از این رو است که با آنها آشنا است و بهتر از هر کسی قادر است دلایل نهفته در ترکیبات خود را بازگو کند.

هنر قربانی صحیح را نمی‌توان مانند مهارت در شروع بازی آموخت. بازی توأم با قربانی بسیار بیشتر از شروع بازی به ویژگی‌های شخصی وابستگی دارد. از همین رو است که در این قلمرو هر استاد ماهر به راه خاص خود می‌رود. در حوزه قربانی، هنرمندان بیشمار و سبک‌های متعدد وجود دارند که هر یک در نوع خود منحصر به فرد می‌باشند.

فروشگاه تخصصی شطرنج

WWW.ACHMAZSTORE.IR

Rudolf Spielmann

THE ART OF SACRIFICE
IN CHESS

رودولف اشپیلمان (۱۸۸۳-۱۹۴۲) قویترین استاد بزرگ اتریشی در قرن بیستم،
استادان بزرگ مشهوری همچون نیمزویچ، تارتاکوور، بوگولیوبوف و حتی کاپابلانکای
کبیر را شکست داد. مهارت وی در هنر قربانی از دلایل پیروزی‌های درخشان و
موفقیت وی بود.

اشپیلمان در این اثر کلاسیک و سنت‌شکن خود که عصاره ۴۰ سال تجربه شرکت در
مسابقات را به همراه دارد، به خواننده می‌آموزد که چگونه با از دست دادن مهره‌های
خودی به پیروزی برسد!

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی ش

WWW.ACHMAZSTORE.IR

۵۵۰۰ تومان

ISBN 978-964-2732-02-9

9 789642 732029

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۴۹
تلفن: ۶-۶۶۹۶۴۲۳۵ فاکس ۶۶۴۶۰۶۳۵